

Założeniem prawodawcy włoskiego było z jednej strony ułatwienie startu młodym rolnikom, a z drugiej zapewnienie zmiany generacyjnej małych, rodzinnych przedsiębiorstw rolnych, które w dużej mierze odpowiadają za produkcję tradycyjnych włoskich produktów rolno-żywnościowych. Autorka analizuje poszczególne elementy nowego rodzaju kontraktu i sygnalizuje potrzebę zmian ze względu na istniejące obecnie luki prawne dotyczące omawianej instytucji.

OPRACOWANIE: ELIZA JACHNIK

orcid: 0000-0003-4049-2268

„Rivista di Diritto Agrario”

Pamela Lattanzi, *L'agricoltura di fronte alla sfida della digitalizzazione. Opportunità e rischi di una nuova rivoluzione* (Rolnictwo wobec wyzwań cyfryzacji. Możliwości i ryzyko nowej rewolucji), RDA 2017, z. 4, s. 555–598.

Artykuł dotyczy prawnej problematyki cyfryzacji w rolnictwie. Cyfryzacja, obok innowacji, stanowi ważny element rozwoju rolnictwa. Zjawisko to wpisuje się w strategię Komisji Europejskiej w obszarze jednolitego cyfrowego rynku funkcjonującego, który podlega ekonomii opartej na bazach danych. Jest to złożony ekosystem angażujący różnych uczestników, wśród których występują producenci, badacze, dostawcy infrastruktury współpracujący ze sobą w celu uczynienia danych przydatnymi do użytku w sposób umożliwiający tworzenie innowacyjnych aplikacji, w tym skupionych na dostępie i przetwarzaniu danych. Relacje na rynku podporządkowanym bazom danych kształtują regulacje dotyczące ochrony danych osobowych, praw własności intelektualnej.

Zdaniem Autorki, rozwój rolnictwa dąży do tzw. rolnictwa inteligentnego („smart”), zwłaszcza w ramach wspólnej polityki rolnej po 2020 roku. Przedsiębiorcy rolni będą musieli sprostać wymogom zarządzania danymi generowanymi i gromadzonymi w wykorzystywanym sprzęcie rolniczym i radzić sobie z kwestią własności tych danych.

Giuliana Strambi, *La questione delle terre incolte e abbandonate e le leggi sulle “banche della terra”* (Kwestia nieuprawianej i porzuconej ziemi oraz regulacje banków ziemi), RDA 2017, z. 4, s. 599–632.

Nadanie nieuprawianej ziemi jest dawną instytucją włoskiego prawa rolnego z okresu powojennego (1978 r.), będącą przykładem interwencji publicznej w rolnictwie o celach ekonomicznych. Kwestie banku ziemi uregulowała np. ustawa regionalna nr 80 w 2012 roku w regionie Toskanii. Celem tego aktu prawnego jest wsparcie młodych rolników w dostępie do terenów rolnych i leśnych w taki sposób, by miała miejsce waloryzacja terenów publicznych i prywatnych pod względem ich funkcji

produkcyjnej. Śladem Toskanii podążyło kilka włoskich regionów, np. region Molise, region Marche. Zasadniczo ziemia znajdująca się w gestii banków regionalnych ziemi stanowi własność regionów lub publiczną, np. w regionie Lacjum, Kampanii, Ligurii, Lombardii. Regulacje regionalne określają definicje terenów porzuconych lub nieuprawianych, które wyłączone są z zakresu regulacji krajowych.

Autorka stwierdza w podsumowaniu, że proces przywracania ziemi jest priorytetem państwa związanym z ochroną środowiska, zabezpieczeniem społecznym w zakresie choćby zatrudnienia, odgrywa zatem istotną rolę w podtrzymywaniu aktywności rolniczej na terenach wiejskich.

Gioia Maccioni, *La lotta allo spreco alimentare tra strategie di regolazione e governance* (Walka z marnotrawieniem żywności pomiędzy strategiami i regulacjami typu governance), RDA 2017, z. 4, s. 633 – 657.

Tematyka przeciwdziałania marnotrawieniu żywności była podejmowana w literaturze wielokrotnie. Potrzeba przeciwdziałania marnowaniu żywności wiąże się ochroną środowiska i bezpieczeństwem społeczno-ekonomicznym. Procesy decyzyjne dotyczące wspomnianego zagadnienia przebiegają na różnych szczeblach i w obszarach produkcji, angażując wielu uczestników łańcucha produkcyjnego.

Autorka podkreśla w artykule, że w Unii Europejskiej nie istnieje jedna polityka dotycząca marnowania żywności. Kwestie te mają charakter globalny, związany ze zrównoważonym rozwojem. Odnosi się do nich choćby Agenda 2030 (dokument Organizacji Narodów Zjednoczonych). Podejście prawodawcy do zwalczania problemu marnowania żywności zakłada partycypację uczestników całego łańcucha produkcji różnego szczebla. Nie ma więc jednolitego charakteru, lecz wymusza procesy koordynacji, partycypacji, przenikania.

Clelia Losavio, *Confini e contenuti della “materia alimentazione”* (Granice i zawartość „materii żywienia”), RDA 2017, z. 4, s. 658 – 676.

We Włoszech kompetencje legislacyjne w materii żywienia, na gruncie art. 117 włoskiej Konstytucji, mają charakter „konkurencyjny”, przypadają państwu i włoskim regionom. Właściwą podstawę prawną dla ustalenia granic i zawartości pojęcia żywienia ma co prawda rozporządzenie nr 178/2002, lecz we Włoszech krajowe akty prawne w kwestii żywienia zdają się osiągać zdaniem Autorki status „autonomicznej regulacji”.

Bezpieczeństwo żywności wiąże się ściśle z ochroną zdrowia. Rozwiązania przyjmowane w prawodawstwie muszą uwzględniać to, iż kwestia żywienia jest zagadnieniem „nowej generacji” o charakterze interdyscyplinarnym. Kluczowymi zagadnieniami powiązаныmi z kwestią żywienia są bezpieczeństwo żywności, zdrowie publiczne, ochrona interesów konsumentów i wiele innych.